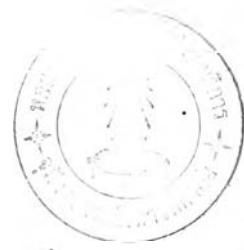

ลักษณะของงานทะเบียนโดยทั่วไป

ความหมายของ "ทะเบียน"

ทะเบียน ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ให้ความหมายของคำว่า "ทะเบียน" หมายถึง บัญชีจัดลักษณะของคน สัตว์ และสิ่งของต่าง ๆ เพราะฉะนั้น งานทะเบียนในที่นี้จึงให้หมายถึง การจัดบัญชีลักษณะของคนและสิ่งของต่าง ๆ ไว้เพื่อบันทึกความจำหรือเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ หรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ หรือเพื่อศึกษาทางด้านวิชาการ ซึ่งลักษณะการจัดทะเบียนนั้นจะเป็นลักษณะใด ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของทะเบียนแต่ละชนิด

งานทะเบียนของไทยเริ่มมาจากรัฐเป็นผู้ดำเนินการ วัตถุประสงค์ของการเริ่มกระทำสันนิษฐานได้ว่า มาจากการจัดทะเบียนราษฎรเพื่อเข้ารับราชการทหาร ซึ่งเหมือนกับประเทศจีน ที่เริ่มมีการจัดทำทะเบียนราษฎร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการเกณฑ์พลเมืองมาเป็นทหารในการทำสงคราม ตรงข้ามกับประเทศทางตะวันตก เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์ของการทำทะเบียนราษฎรคือเพื่อสาธารณสุข โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกานั้น บรากรกว่าบัญญัติใช้ใบไต่ประวัติครอบครัวเป็นจำนวนมาก จึงได้จัดทำทะเบียนขึ้น

^๑ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๓ (โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๑๖), หน้า ๔๕๕.

^๒ เอกสารแจกในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร เรื่อง งานทะเบียนคืออะไร ณ หอประชุมโรงเรียนเทคนิค จังหวัดราชบุรี ระหว่างวันที่ ๘ - ๙ พฤษภาคม ๒๕๑๘.

^๓ พันส์ จุฑานนท์, "ทะเบียนการพนัน" เทพากีบาล ปีที่ ๗๒ เล่มที่ ๖ ประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๒๐ หน้า ๗๐๓ - ๗๐๗.

อาจกล่าวได้ว่า งานทะเบียนทุกชนิดมีเป้าหมายและความสำคัญในตัวเอง โดยเฉพาะงานทะเบียนของไทย ถือเป็นงานหลักพื้นฐานของการปกครอง เพราะงานทะเบียนแต่ละชนิดนั้นถ้าพิจารณาแล้ว สามารถจะแยกความสำคัญของงานทะเบียนได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑. เพื่อใช้เป็นข้อมูลทางสถิติ ถือได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายประการแรก เพราะสถิติข้อมูลที่ได้จากงานทะเบียนนั้น เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ช่วยในการวางแผนพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา รวมทั้งศาสนา หรือด้านอื่น ๆ ก็ตาม จะต้องอาศัยสถิติของข้อมูลจากงานทะเบียนเป็นพื้นฐาน เช่น สถิติจำนวนประชากรที่ได้จากงานทะเบียนราษฎร สถิติเกี่ยวกับทรัพยากรที่ได้จากงานทะเบียนสัตว์พาหนะ เป็นต้น

๒. เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงสิทธิ เช่น ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนสามารถใช้เป็นหลักฐานในการแสดงตน หรือเอกสารทางการทะเบียนราษฎร เช่น สูติบัตร และทะเบียนบ้านที่กำหนดสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นต้น

๓. เพื่อใช้รักษาความมั่นคงของประเทศ อาจกล่าวได้ว่า หลังจากที่สถานการณ์ของประเทศไทยบ้าน เช่น ลาว เขมร เวียดนาม ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบบการปกครองในรูปแบบใหม่ ทำให้เกิดมีการอพยพผู้คนหลั่งไหลเข้าเมืองเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเราไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะตรวจตราดูแลได้ทั่วถึง ซึ่งผู้อพยพเหล่านี้สามารถแยกออกได้หลายพวก อาจมีทั้งผู้ที่ต้องการเข้ามาเพื่อแทรกซึม บ่อนทำลาย ก่อกวน เพื่อผลทางเศรษฐกิจและการเมือง และผู้ที่คิดจะตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศต่อไป จึงได้คิดที่จะพยายามสร้างหลักฐานเท็จ บางครั้งจะร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทำการทุจริตปลอมแปลง เอกสาร โดยเฉพาะเอกสารทางการทะเบียนราษฎร

นายเอนก ปริยานนท์, "ความสำคัญของการทะเบียนราษฎร", คู่มือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎร ของกรมการปกครอง (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๔) หน้า ๖๗๗ - ๖๗๘.

จรินทร์ กาญจนมัย, "กรมการปกครองกับงานทะเบียน", เทศกาลิบาล ปีที่ ๗๒ เล่มที่ ๗ เดือนกรกฎาคม ๒๕๒๐ หน้า ๕.

เพราะเป็นเอกสารที่แสดงสิทธิ และกำหนดฐานะความเป็นคนไทยชั้นพื้นฐาน สามารถที่จะนำไปใช้สิทธิอ้างอิง เพื่อพิสูจน์สัญชาติได้ เช่น หลักฐานทะเบียนบ้าน ทะเบียนคนเกิด (สูติบัตร) ซึ่งนอกจากงานทะเบียนราษฎรแล้ว ยังมีงานทะเบียนอื่น ๆ อีกด้วย ที่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ เช่น ทะเบียนอาวุธปืน ทะเบียนเกาะ ทะเบียนสัตว์พาหนะ ทะเบียนศาลเจ้า และทะเบียนมัสยิด ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

งานทะเบียนถือ เป็นงานหลักของกรมการปกครองมาตั้งแต่สมัยโบราณ ปัจจุบันงานทะเบียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองมีทั้งหมด ๑๓ ทะเบียนด้วยกัน ดังนี้คือ

๑. ทะเบียนราษฎร
๒. ทะเบียนครอบครัว
๓. ทะเบียนชื่อบุคคล
๔. ทะเบียนนิติกรรม
๕. ทะเบียนพินัยกรรม
๖. ทะเบียนมูลนิธิ
๗. ทะเบียนศาลเจ้า
๘. ทะเบียนมัสยิด
๙. ทะเบียนสัตว์พาหนะ
๑๐. ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน
๑๑. ทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๑๒. ทะเบียนเกาะ
๑๓. ทะเบียนอาวุธปืน

ทะเบียนราษฎร

เป็นงานทะเบียนประเภทหนึ่งในจำนวน ๑๓ ประเภทที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง นับได้ว่าเป็นงานหลักและเป็นหัวใจสำคัญของงานทะเบียนด้านอื่น ๆ ที่มีผล โดยตรงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

งานทะเบียนราษฎรนั้น หมายถึง ทะเบียนซึ่งแสดงสถานภาพของบุคคลซึ่งประกอบด้วย

- ๑. ทะเบียนบ้าน หมายถึง ทะเบียนประจำบ้าน แต่ละบ้านซึ่งแสดงรายการของคนทั้งหมดผู้อยู่ในบ้าน
- ๒. ทะเบียนคน หมายถึง ทะเบียนซึ่งแสดงรายการของแต่ละคน
- ๓. ทะเบียนคนเกิด หมายถึง ทะเบียนซึ่งแสดงรายการของคนเกิด
- ๔. ทะเบียนคนตาย หมายถึง ทะเบียนซึ่งแสดงรายการของคนตาย

ความสำคัญของงานทะเบียนราษฎร

อาจแยกความสำคัญของงานทะเบียนราษฎรได้ ๒ ประการคือ^๖

- ๑. ความสำคัญในทางราชการ ทะเบียนราษฎรใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาทุกสาขาไม่ว่าทางเศรษฐกิจ หรือสังคม การศึกษาภาวะการทำงาน การจัดการบริการสาธารณสุขภาคของรัฐ
- ๒. ความสำคัญในค่านเอกชน นับได้ว่างานทะเบียนราษฎรมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างแน่นแฟ้น เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงถิ่นที่อยู่ การย้ายถิ่นที่อยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้
 - ก. เป็นเอกสารกำหนดสัญชาติของบุคคล
 - ข. เป็นเอกสารแสดงคุณสมบัติบางประการของบุคคล เช่น วัน เดือน ปี เพศ อายุ
 - ค. เป็นเอกสารขอแสดงรับการสงเคราะห์ตามนโยบายของทางราชการ
 - ง. เป็นเอกสารแสดงสิทธิทางการเมือง เช่น สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ตามระบอบประชาธิปไตย

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๔๘๔ มาตรา ๔.

^๖ เอนก ปริยานนท์, "ความสำคัญของการทะเบียนราษฎร" คู่มือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานการทะเบียนราษฎร ของกรมการปกครอง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๘), หน้า ๒๗๗ - ๒๗๘.

จ. เป็นเอกสารแสดงถิ่นที่อยู่ของบุคคล การใช้ประกอบหลักฐานในการ เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล การขอทำบัตรประจำตัวประชาชน การขอทำหนังสือเดินทาง ไปต่างประเทศ การขอวีซ่า ข้ามพิน เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า งานทะเบียนราษฎรมีความสำคัญสอดคล้องแทรกเข้าไปในทุกแขนงงาน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้งานทะเบียนราษฎรมีความถูกต้องแน่นอน เป็นที่ยอมรับนับถือจากทุกวงการ สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้

ทะเบียนครอบครัว

การจดทะเบียนครอบครัว เป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.๒๔๙๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัว ซึ่งมีทั้งการจดทะเบียน และการจดทะเบียนที่ก แยกออกเป็น ๗ ประเภท คือ

๑. การจดทะเบียนสมรส
๒. การจดทะเบียนหย่า
๓. การจดทะเบียนรับรองบุตร
๔. การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม
๕. การจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม
๖. การบันทึกฐานะของภรรยา
๗. การบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

๑. การจดทะเบียนสมรส คือ

ชายและหญิง แสดงความประสงค์ก่อนนายทะเบียนว่าจะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยา และประสงค์จะให้กฎหมายรับรองสิทธิและหน้าที่อันจะพึงมีจากการ เป็นสามีภรรยากัน ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น การแสดงความประสงค์ขอจดทะเบียนสมรสนั้น คู่สมรสจะต้องมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขดังนี้

- ๑.๑ มีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์
- ๑.๒ ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือไร้ความสามารถ

- ๑.๓ ไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตเดียวกัน
- ๑.๔ ผู้รับบุตรบุญธรรม จะสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้
- ๑.๕ ได้เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่น
- ๑.๖ หญิงหม้ายสมรสใหม่ได้ เมื่อการสมรสครั้งก่อนได้สิ้นไปแล้ว ไม่น้อยกว่า ๓๑๐ วัน เว้นแต่
 - คลอดบุตรแล้ว
 - สมรสกับคู่สมรสเดิม
 - มีใบรับรองแพทย์ว่ามีครรภ์
 - ศาลสั่งให้สมรสได้
- ๑.๗ ชายหรือหญิงที่อายุไม่ครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ศาลอาจอนุญาตให้สมรสได้
- ๑.๘ ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

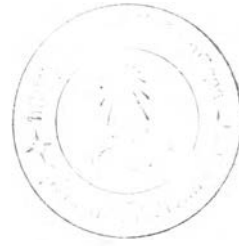
ประโยชน์ที่ไต่จากกาการจดทะเบียนสมรส

๑. ชายและหญิง เป็นสามีภริยากัน โดยถูกต้องตามกฎหมาย
๒. บุตรที่เกิดมา เป็นบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมายของบิดามารดา
๓. ได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติในสังคม
๔. ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้
๕. ข้าราชการมีสิทธิได้รับเงินค่าช่วยเหลือบุตร ค่าเล่าเรียนบุตร และการรักษาพยาบาล การจดทะเบียนสมรสนั้น นายทะเบียนผู้รับจดทะเบียนสมรสที่ไม่มีอำนาจจะเพิกถอนการจดทะเบียนสมรสนั้นได้เว้นแต่จะมีคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลให้เพิกถอนได้ (มาตรา ๑๔๕๕ ป.พ.พ. พรพ ๕ วาช่วยครอบครัว)

๒. การจดทะเบียนหย่า คือ

การที่คู่สมรสซึ่งได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายแล้ว มีความประสงค์ต่อนายทะเบียน จะขอหย่าขาดจากการ เป็นสามีภริยากันให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งวิธีการที่หย่าขาดจากการสมรสมี

สาเหตุ ๒ ประการ คือ

ก. ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่กรรมลง

ข. ได้มีการจดทะเบียนหย่า ซึ่งการหย่ากระทำได้ ๒ วิธี

๑. การหย่าโดยความยินยอม ได้แก่ การที่สามีภรรยาตกลงที่จะทำการหย่า
ขาดจากการ เป็นสามีภรรยากัน การหย่าโดยวิธีนี้ ต้องทำเป็นหนังสือหย่า และต้องไปร้องขอจดทะเบียนหย่าตามแบบ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ เขต หรือสถานทูตไทยในประเทศต่างๆ

๒. การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล การหย่าโดยวิธีนี้เป็นกรณีที่สามีภรรยา
ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถทำการตกลงหย่ากันได้โดยความยินยอม คู่หย่าอีกฝ่ายหนึ่งจะฟ้องศาลให้
พิพากษาให้หย่าขาดจากกันได้

๓. การจดทะเบียนรับรองบุตร

เหตุที่มีการจดทะเบียนรับรองบุตร ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา
๑๕๘ บัญญัติว่า เด็กที่เกิดจากหญิงที่มีได้มีการสมรสกับชายให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ
หญิงนั้น และถ้าต้องการจะให้เด็กนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย จะทำได้ก็ต่อเมื่อ

ก. เมื่อบิดา มารดา ได้สมรสกันถูกต้องตามกฎหมาย

ข. เมื่อบิดาได้จดทะเบียนรับรองบุตร

ค. เมื่อศาลได้พิพากษาให้เด็กเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดา

ประโยชน์ของการจดทะเบียนรับรองบุตร

๑. เด็กได้รับความอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาตามกฎหมาย

๒. เด็กมีสิทธิใช้ชื่อสกุลและรับมรดกของบิดา

๓. ข้าราชการมีสิทธิได้รับ เงินค่าช่วยเหลือบุตร ค่าเล่าเรียนบุตร และการรักษา
พยาบาลของบุตร

๔. บิดามีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้

การจดทะเบียนรับรองบุตร จะเพิกถอนไม่ได้ แต่ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้ศาลถอนการ
จดทะเบียนรับรองบุตรได้ เพราะเหตุว่าผู้ขอให้จดทะเบียนมีใจบิดาแต่ต้องฟ้องภายใน ๓ เดือน
นับแต่วันที่รู้การจดทะเบียนนั้น และห้ามมิให้ฟ้อง เมื่อพ้นสิบปี นับแต่วันจดทะเบียน

๔. การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

บุตรบุญธรรม คือ บุตรของผู้อื่นที่ขอมาเลี้ยงดูเสมือนบุตรของตน ผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรมและผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมได้ ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๑. ผู้รับบุตรบุญธรรม ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ และแก่กว่าผู้เป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย ๑๕ ปี

๒. ผู้รับบุตรบุญธรรม และบุตรบุญธรรม ต้องไม่เป็นผู้สมรสกัน

๓. พระกษัตริย์จะจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมไม่ได้

๔. ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องไม่เป็น

ก. ผู้ซึ่งศาลสั่งว่าเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

ข. ผู้ซึ่งเป็นผู้บุคคลล้มละลาย

ค. ผู้ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะปกครองเด็กหรือทรัพย์สินของเด็ก

ง. ผู้ซึ่งมีหรือเคยมีคดีในศาลกับเด็ก ผู้บุพการี หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือรวมแต่บิดาหรือมารดาของเด็ก

จ. ผู้ซึ่งบิดาหรือมารดาที่ตายหรือถึงได้ระบุชื่อห้ามมิให้เป็นผู้ปกครอง

(ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นชาวต่างประเทศจะต้องเป็นผู้ที่ผู้สมรสและไม่มีบุตรเกิน ๑ คน ไม่ว่าจะเป็นบุตรบุญธรรมหรือไม่ เว้นแต่จะรับเด็กซึ่งเป็นบุตรของผู้สมรสที่มีสัญชาติไทยของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม)

การอนุมัติให้จดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ จะต้องมี การทดลองเลี้ยงดูเด็กอย่างน้อย ๖ เดือน ถ้าผลการทดลองเลี้ยงดูเป็นที่พอใจ ให้เสนอผู้ที่มีอำนาจอนุมัติให้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม คือ คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยให้ดำเนินการดังนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ มาตรา ๑๕๕๑, ๑๕๕๘, ๑๕๕๗.

๒) ในกรณีขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นพร้อมบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมายไม่ ต้องมีการทดลองเลี้ยงดู (มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๕)

๑. ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นคนไทย และมีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครให้
เสนอคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมส่วนกลาง ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมี
ภูมิลำเนาในท้องที่จังหวัดอื่นให้เสนอคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมประจำจังหวัด
พิจารณาอนุมัติให้ไปจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๒. ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นคนต่างดาว ไม่ว่าจะมิถินที่อยู่และทดลองเลี้ยงดู
เด็กในประเทศไทย หรือนอกประเทศไทย ให้เสนอคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมพิจารณา
อนุมัติให้ดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

เมื่อได้มีการอนุมัติให้ไปจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตร
บุญธรรมจะต้องไปดำเนินการจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรมต่อนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัติ
จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ ให้ว่าการเซต ให้ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี
ดังนี้

๑. ถ้าจะจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมในประเทศไทย ผู้ขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตร
บุญธรรมอยู่ท้องที่ใด ควรทำการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ณ ท้องถิ่น โดยอธิบดี
กรมประชาสงเคราะห์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ทำการแทนบุคคลดังกล่าว
มีหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการ ไปให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอ หรือปลัด
อำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอซึ่งเป็นนายทะเบียนทราบ

๒. ถ้าจะจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามกฎหมายไทยในต่างประเทศ ทางกรมประชา-
สงเคราะห์จะดำเนินการผ่านกระทรวงการต่างประเทศ

การแจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงมติของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการ เพื่อให้ผู้ขอรับ
เด็กเป็นบุตรบุญธรรมไปจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรมนั้น ให้ส่งเอกสารตามความจำเป็นไปด้วย
เช่น สำเนาหนังสือแสดงความยินยอมของผู้อำนาจอให้ความยินยอมซึ่งรับรองสำเนาถูกต้อง หนังสือ
มอบอำนาจให้ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์ไปเป็นผู้ให้ความยินยอมในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตร
บุญธรรม

อนึ่ง ถ้าได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการหรือศาลมีคำสั่งให้ไปจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ไปจดทะเบียนภายใน ๖ เดือน นับแต่วันที่คณะกรรมการอนุมัติหรือศาลมีคำสั่งให้ถือว่าผู้นั้นละสิทธิที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พนักงานเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องตัดออกกับผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมทุกรายก่อนเสนอคณะกรรมการหรือคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติให้ไปจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ผลของการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

๑. ผู้รับบุตรบุญธรรมมีอำนาจปกครองให้ความอุปการะเลี้ยงดูเสมือนเป็นบุตรที่ต้องตามกฎหมาย
๒. บิดามารดาโดยกำเนิดหมดอำนาจปกครองบุตร
๓. ผู้เป็นบุตรบุญธรรมมีสิทธิไร้ชื่อสกุล และรับมรดกของผู้รับบุตรบุญธรรม แต่ผู้รับบุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิรับมรดกของผู้เป็นบุตรบุญธรรม
๔. เมื่อการรับบุตรบุญธรรมเลิกแล้ว บุตรบุญธรรมยอมกลับคืนไปอยู่ในความปกครองดูแลของบิดามารดา

๕. การจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม

เมื่อเลิกจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมไปแล้ว ต่อมาผู้รับบุตรบุญธรรม และบุตรบุญธรรมไม่ประสงค์จะเป็นผู้รับและเป็นบุตรบุญธรรมต่อกัน ยอมขอจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมได้ ซึ่งกระทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. โดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย โดยไปขอจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมได้ที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต หรือสถานทูต สถานกงสุลไทยในต่างประเทศ
๒. โดยคำพิพากษาของศาล ต้องมีเหตุฟ้องเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาให้เลิกรับบุตรบุญธรรม

ผลที่เกิดจากการจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม คือ บุตรบุญธรรมยอมกลับคืนสู่สภาพเดิมในครอบครัวของตนอย่างสมบูรณ์ แต่จะอ้าง เป็นเหตุเสื่อมเสียของบุคคลภายนอกที่ได้อ่านโดยสุจริตไม่ได้

๖. การบันทึกฐานะของภรรยา

การที่กฎหมายบัญญัติให้มีการบันทึกฐานะของภรณยานั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากกฎหมายลักษณะัว เมีย ซึ่งการสมรสครั้งนั้นกฎหมายมิได้บังคับให้จดทะเบียนสมรสกัน และชายอาจมีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันได้หลายคน แต่จะมีภรรยาหลวงหรือเอกภรรยาได้เพียงคนเดียวที่มีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ นอกเหนือไปจากภรรยาอื่น ๆ ตามที่กฎหมายในขณะนั้นบัญญัติไว้ ดังนั้น ฐานะของภรรยาจึงมีได้ ๒ ฐานะ คือ

๑. เอกภรรยา หรือภรรยาหลวง

๒. ออนุภรรยา หรือภรณยาน้อย

เมื่อได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัวแล้ว ภรรยาหลวงหรือภรณยาน้อยของชายย่อมเป็นสามีภรรยาทั้งโดยชอบด้วยกฎหมายทุกคน และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติให้ชายหญิงที่ทำการสมรสกันได้มีการจดทะเบียนเพื่อความสมบูรณ์ของการสมรส ฐานะของภรรยาที่มีอยู่ก่อนใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงได้กำหนดให้มีการบันทึกขึ้นเพื่อ เป็นหลักฐานในการพิสูจน์ฐานะของภรรยาหลวงหรือภรณยาน้อยโดยชัดแจ้ง เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการโต้แย้งเกิดขึ้น เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการรับมรดก เป็นต้น

๗. การบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

การบันทึกฐานะแห่งครอบครัว ได้แก่ การใด ๆ อันเกี่ยวกับฐานะแห่งครอบครัวที่คู่สมรสได้ทำขึ้นในต่างประเทศ ตามแบบซึ่งกฎหมายแห่งประเทศที่ทำขึ้นนั้นบัญญัติไว้ และประสงค์จะให้ผลตามกฎหมายไทย ทั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองคนไทยที่อยู่ในต่าง

ประเทศ ได้กระทำการใด ๆ อันเกี่ยวกับฐานะแห่งครอบครัวของประเทศที่ทำเช่นนั้น นำหลักฐานมาบันทึกให้ปรากฏในประเทศไทย โดยยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเป็นลายลักษณ์อักษร ในท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ เพื่อเป็นหลักฐานในการพิสูจน์ เมื่อมีการฉีกพาดเกิดขึ้น หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิตามกฎหมายไทย การบันทึกจะต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ข้อความที่จะให้บันทึก จะต้อง เป็นกิจการอันเกี่ยวกับฐานะแห่งครอบครัว
๒. กิจการนั้นได้กระทำไว้ในต่างประเทศตามแบบกฎหมายแห่งประเทศที่ทำขึ้นมีนิติไว้
๓. ต้อง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีที่เป็นคนสัญชาติไทยด้วยกัน หรือระหว่างคู่กรณีฝ่ายหนึ่ง เป็นคนสัญชาติไทย อีกฝ่ายหนึ่ง เป็นคนสัญชาติต่างประเทศ
๔. คู่กรณีได้ไปจดทะเบียนไว้ ณ สถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ
๕. คู่กรณีต้องนำเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการนั้น ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยและรับรองถูกต้องไปแสดง

การบันทึกฐานะแห่งครอบครัว ทางราชการมุ่งให้เกิดความสมบูรณ์ตามกฎหมายไทย ในระหว่างคู่กรณีที่เป็นคนสัญชาติไทยด้วยกัน หรือระหว่างคนสัญชาติไทยกับคนต่างประเทศ และคู่กรณีได้ไปจดทะเบียนไว้ ณ สถานทูต หรือสถานกงสุลไทยมาก่อน

ทะเบียนชื่อบุคคล

หมายถึง ทะเบียนที่แสดงให้เห็นถึงชื่อเรียกประจำของบุคคล คือ ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุล ตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดให้บุคคลที่มีสัญชาติไทยจะต้องมีชื่อสกุลและมีชื่อรองด้วยก็ได้

ประวัติความเป็นมาของการทะเบียนชื่อบุคคล ในสมัยโบราณตั้งแต่สุโขทัยลงมาไทยเราไม่มีนามสกุลใช้กัน คงนิยมใช้เรียกชื่อตัว ชื่อบิดา มารดา หรือผู้มีอาวุโสจะคิดตั้งนามให้ ซึ่งเมื่อมีมากเข้าก็ทำให้ไม่สามารถรู้ เทือกเถาเหล่ากอของแต่ละคน แต่ละครอบครัวว่าใครจะ

กองการทะเบียน กรมการปกครอง "คู่มือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทะเบียนชื่อบุคคล"
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สวนหลวง, ๒๕๐๔), หน้า ๑ - ๖

สืบเชื้อสายจากใครก็ไม่อาจทราบได้ เป็นเหตุให้เกิดความขัดข้องยุ่งยากต่าง ๆ นานาประการไม่ว่าทางราชการหรือทางส่วนตัวหรือในการปกครองบ้านเมืองก็ด้วย เหตุนี้จึงกล่าวพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ จึงได้ทรงดำริให้คนไทยทุกคนต้องมีทั้งชื่อตัวและชื่อสกุลให้แพร่หลายทั่วถึงพลเมืองตลอดทั่วพระราชอาณาจักร ก็เพื่อที่จะทราบตำหนิ รูปพรรณ สันฐานบุคคลและเทือกเถาเหล่ากอสืบมาแต่บิดามารดาได้ เพื่อจะได้ทำทะเบียนคนเกิด คนตาย และารจทะเบียนสมรสไว้เป็นหลักสืบไป และได้ออกพระราชบัญญัติขนานนามสกุล พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ขึ้น ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับนามสกุลฉบับแรก เพื่อเป็นหลักให้บุคคลทุกคนได้มีชื่อตัวและชื่อสกุล

ประโยชน์ของการมีนามสกุล

๑. นามสกุล เป็นหลักของการสืบสายโลหิต เป็นศักดิ์ศรีและแสงสายนามสัมพันธ์ในทางรวมสายโลหิตของบุคคล การมีนามสกุลมีประโยชน์ในการแสดงการถือกำเนิดให้รู้ว่าใครสืบสายโลหิตมาจากไหน
๒. นามสกุลก่อให้เกิดความเป็นหมู่คณะ ส่งเสริมความรัก ความสามัคคีระหว่างเครือญาติ
๓. นามสกุลเป็นหลักชัยแห่งครอบครัว เพื่อให้ลูกหลานทำความดี

ทะเบียนนิติกรรม

งานการทะเบียนนิติกรรม หมายถึง งานการทะเบียนที่แสดงถึงการจงใจในการทำนิติกรรมให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อให้ผลบังคับใช้ได้สมบูรณ์เรียบร้อย และเป็นพยานทางเอกสารที่สำคัญ ไว้เป็นหลักฐานในสิทธิเรียกร้อง

คำว่า "นิติกรรม" นั้น ตามมาตรา ๑๑๒ แห่ง ป.พ.พ. บัญญัติไว้ดังนี้ "อันว่านิติกรรมนั้น ได้แก่ การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมาย ด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ"

นิตินั้น มีวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่เพื่อ

๑. รักษาความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน
๒. รักษาความเกี่ยวพันของสังคมให้ดำรงอยู่โดยสงบสุข
๓. ป้องกันมิให้เกิดความยุ่งยากมีเรื่องพิพาทโต้แย้งในภายหลัง

แบบของนิตินั้น มีดังนี้

๑. นิตินั้นมีผลเมื่อผู้ทำยังมีชีวิตอยู่ คือ นิตินั้นที่เกิผลขึ้นในระหว่างที่ผู้ทำนิตินั้นยังมีชีวิตอยู่ เช่น สัญญา สัญญาซื้อขาย
 ๒. นิตินั้นมีผลเมื่อผู้ทำตายแล้ว คือ นิตินั้นที่ยังไม่เกิดผลขึ้นในขณะที่ทำ แต่หากเกิดผลขึ้นเมื่อผู้ทำได้ตายไปแล้ว เช่น พันัยกรรม
 ๓. นิตินั้นที่มีค่าตอบแทน เช่น ซื้อขาย เช่าทรัพย์ กู้ยืมเงินโดยมีคอกเบี้ย
 ๔. นิตินั้นไม่มีค่าตอบแทน เช่น ให้โดยเสนหา ให้ยืมเงินโดยไม่คิดคอกเบี้ย
 การนิตินั้นที่เป็นไปตามแบบนั้น จะเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย การขายฝาก การแลกเปลี่ยน การให้ การเช่าทรัพย์ และการจำนอง ในกรณีที่เกี่ยวข้อง
 ๓. อสังหาริมทรัพย์
 ๔. อสังหาริมทรัพย์บางอย่าง เช่น เรือกำปั่น, เรือกลไฟ, แพ และสัตว์พาหนะ เช่น ช้าง, ม้า, โค, กระบือ ฯลฯ
- ซึ่งการทำนิตินั้นดังกล่าว จะสมบูรณ์ตามกฎหมายก็ต่อเมื่อได้ทำเป็นหนังสือ และได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

ทะเบียนพันัยกรรม

งานทะเบียนพันัยกรรม หมายถึง ทะเบียนซึ่งแสดงให้ทราบถึงคำสั่งครั้งสุดท้ายที่เจ้ามรดกแสดงเจตนากำหนดการเมื่อตายในเรื่องทรัพย์สินหรือกิจการต่าง ๆ ในกองมรดก ของผู้ทำพันัยกรรม หรือที่จะเรียกว่า เจ้าของมรดก เพื่อที่จะให้เกิดผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย ในเมื่อผู้ทำพันัยกรรมถึงแก่ความตาย

พินัยกรรม มีอยู่ ๕ แบบ คือ

๑. พินัยกรรมแบบธรรมดา เป็นหนังสือที่จะให้ใคร เขียนก็ได้ก่อนหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คน ถ้าผู้นั้นเขียนก็ให้ลงลายมือชื่อไว้ด้วย
๒. พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ เป็นหนังสือเขียนเองโดยจะมีพยานหรือไม่ก็ได้
๓. พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง เป็นหนังสือที่จะต้องไปทำที่อำเภอ และแจ้งความประสงค์ที่จะใส่ไว้ในพินัยกรรม
๔. พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ ต้องแสดงความจำนงต่อนายอำเภอพร้อมพยานอย่างน้อย ๒ คน และให้ถ้อยคำต่อบุคคลทั้งหมดว่าเป็นพินัยกรรมของตน ถ้าไม่ได้เขียนเองให้แจ้งชื่อผู้เขียนให้ทราบด้วย ซึ่งนายอำเภอไม่ทราบข้อความในพินัยกรรมนั้นแต่อย่างใด
๕. พินัยกรรมทำด้วยวาจา เนื่องจากไม่สามารถทำพินัยกรรมแบบอื่น ๆ ได้

ผลที่เกิดจากการทำพินัยกรรม

๑. ถ้าผู้ใดตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ หรือทำพินัยกรรมไว้แต่ไม่มีผลบังคับให้แบ่งมรดกทั้งหมดให้แก่ทายาทโดยธรรมของผู้ตายนั้นตามกฎหมาย
๒. ถ้าผู้ตายได้ทำพินัยกรรมไว้ ให้แบ่งมรดกที่มีไว้ได้ระบุไว้ในพินัยกรรมให้แก่ทายาทโดยธรรมตามกฎหมาย
๓. เว้นแต่ผู้ทำพินัยกรรมได้แสดง เจตนาที่กำหนดไว้ในพินัยกรรม เป็นอย่างอื่น แม้ทายาทโดยธรรมคนใดจะได้รับทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดตามพินัยกรรม ทายาทคนนั้นก็มีสิทธิที่จะเรียกเอาส่วนโดยธรรมของตนจากมรดก ส่วนที่ยังไม่ได้จำหน่ายโดยพินัยกรรมจนเต็มอรรถก็ได้
๔. พินัยกรรมยอมมีผลบังคับได้ชั่วคราว แม้ชั้นศาลก็จะพิพากษาเป็นอย่างอื่นไม่ได้ เว้นแต่พินัยกรรมนั้นไม่สมบูรณ์ หรือไม่มีผลบังคับ หรือมีผลบังคับเฉพาะส่วน

ทะเลียมมูลนิธิ

ตามความคิดทั่ว ๆ ไปเข้าใจว่า มูลนิธิ เป็นองค์การกุศลประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ไรหรือออกบุญไปยังคนทั่ว ๆ ไป เพื่อนำเงินหรือสิ่งของที่ได้นำไปช่วยเหลือผู้ที่ประสบเคราะห์กรรม เช่น ถูกไฟไหม้ น้ำท่วม สาธารณภัยอื่น ๆ และการเก็บศพไม่มีญาติเท่านั้น

ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๔๑ ได้บัญญัติไว้ว่า มุลินินั้นได้แก่ทรัพย์สินอันจัดการไว้เป็นแผนก เพื่อบำเพ็ญทาน การศาสนา วิทยาศาสตร์ วรรณคดี หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ และไม่ได้หมาย คำกำไร หรือหวังประโยชน์เป็นการตอบแทนแต่อย่างใด และไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ฉะนั้นแล้วคำว่าเป้าหมายที่ได้จากการตั้งมูลนิธิตั้งคือ

๑. มูลนิธิเป็นองค์การที่ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการที่จะให้บริการแก่สังคมเป็น อย่างมาก

๒. ช่วยลดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนในสังคมให้ลดน้อยลง

สรุป มูลนิธิเป็นองค์การกุศลที่จัดขึ้นมาดำเนินการ โดยมีได้มุ่งหมายคำกำไร หรือหวังผล ประโยชน์เป็นการตอบแทนแต่อย่างใด การจัดตั้งมูลนิธินับได้ว่าเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สังคมเป็น อย่างมาก เพราะมูลนิธิเป็นองค์การกุศลที่จะให้การสงเคราะห์ ตลอดจนการช่วยเหลือแก่บุคคล โดยไม่เลือกชาติ ศาสนา และไม่หวังผลตอบแทน

ปัจจุบันมีมูลนิธิทั้งหมดทั่วประเทศ ๑๒๐๔ แห่ง (จากสถิติปี พ.ศ. ๒๕๒๑)

ทะเบียนศาลเจ้า

ศาลเจ้า คือ สถานที่ก่อสร้างขึ้นเป็นทิวคทรวงสำหรับประดิษฐานรูปเคารพ และกระทำ พิธีกรรมตามลัทธิของคนบางจำพวก เช่น ชนชาวจีน เป็นต้น และให้หมายความรวมถึงที่ถาวร ซึ่งสร้างขึ้นประกอบด้วยศาลเจ้า เช่น โรงสำหรับกินเจ เป็นต้น

งานทะเบียนศาลเจ้า หมายถึง ทะเบียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงศาลเจ้า และการกระทำ พิธีกรรมตามลัทธิของคนบางจำพวก เพื่อควบคุมดูแลให้เป็นไปด้วยความสงบ และความเป็น ระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนพลเมือง ตามกฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถาน ชนิดศาลเจ้า พ.ศ. ๒๔๖๓

ศาลเจ้าสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑. ศาลเจ้าเอกชน คือ ศาลเจ้าที่ตั้งอยู่ในที่ดินของเอกชนมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของนั้น ก็สามารถจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย โดยเอกชนผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้อุทิศที่ดินของ ตนให้เป็นสมบัติสำหรับศาลเจ้าโดยสิทธิ์ขาด ซึ่งถ้าศาลเจ้าตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครก็ให้

ออกโฉนดในนามกระทรวงมหาดไทย ถ้าศาลเจ้าตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร ก็ให้ออกโฉนดในนามกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

๒. ศาลเจ้าที่อยู่ในความปกครองดูแลของกระทรวงมหาดไทย ศาลเจ้าประเภทที่ตั้งอยู่ในที่ดินของรัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้ปกครองรักษาแทนที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่กฎเสนาบดี ว่าด้วยที่ทุกศาลสถานชนิดศาลเจ้า พ.ศ. ๒๔๖๓

การจักทำทะเบียนศาลเจ้าก็เพื่อสะดวกในการควบคุมตรวจตราดูแล และเพื่อไม่ให้เกิดการจกตั้งศาลเจ้ามากเกินไป เพราะว่าศาลเจ้าเป็นที่ชุมนุมของคน และเป็นที่ยึดเหนี่ยวเหมาะแก่การที่เขาหลบลูกซ่อนหรือของสุมประชุมลับกันของพวกอั้งยี่ หรือผู้ก่อการร้ายคบขานเมือง ตลอดจนใช้เป็นสถานที่ซุกซ่อนเก็บอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ได้เหมือนกัน เพราะการควบคุมตรวจตราของเจ้าหน้าที่กระทำไม่สะดวกและทั่วถึง จึงเป็นสถานที่ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประเทศชาติได้

ปัจจุบันมีศาลเจ้าที่อยู่ในความดูแลของทางราชการทั้งหมดทั่วประเทศ ๒๔๔ แห่ง
(จากสถิติปี ๒๕๒๑)

ทะเบียนมัสยิดอิสลาม

การที่ประเทศไทยมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นประชาชนจึงมีสิทธิและเสรีภาพที่จะนับถือศาสนาใดก็ได้ ตามความเชื่อถือของตน รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องให้ทำการทำนุบำรุงส่งเสริมและคุ้มครองแก่ศาสนาต่าง ๆ ทุกศาสนาไม่ว่าจะเป็นศาสนาคริสต์ หรือศาสนาอิสลาม ซึ่งศาสนาอิสลามนั้นมีพิธีกรรมทางศาสนามากเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยจึงได้ตรากฎหมายขึ้นเพื่อบังคับใช้ เช่น พระราชบัญญัติมัสยิดอิสลาม พ.ศ. ๒๔๕๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม พ.ศ. ๒๔๕๕ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ชาวไทยผู้นับถือศาสนาอิสลาม และเป็นหลักปฏิบัติในการจัดตั้งมัสยิด ตลอดจนการบริหารงานศาสนาอิสลาม

มัสยิด หมายความว่า สถานที่ซึ่งอิสลามิกชนมีสิทธิใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมตามลัทธิศาสนาอิสลามในวันศุกร์ เป็นปกติ

งานทะเบียนมัสยิด หมายถึง ทะเบียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงจำนวนมัสยิดที่อิสลามิกชนใช้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมตามลัทธิของตน เพื่อส่งเสริมและควบคุมดูแลให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

ประเภทของมัสยิดสามารถจำแนกออกได้ ๒ ประเภท คือ

๑. มัสยิดส่วนบุคคล กิ่งขึ้นโดยไป ขอจดทะเบียนให้มีสภาพเป็นนิติบุคคล ใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจ เฉพาะในระหว่างเครือญาติเท่านั้น

๒. มัสยิดที่จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ กฎหมายกำหนดให้มีสภาพเป็นนิติบุคคล ใช้เป็นที่ประกอบศาสนกิจของส่วนรวม

การจัดตั้งมัสยิดในปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่ามีปัญหาที่ควรคำนึงถึงคือ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งมัสยิดที่แน่นอน ทำให้มีการจัดตั้งมัสยิดกันมากและกฎหมายระเบียบการมีช่องว่างที่ทางราชการไม่มีอำนาจเข้าช่วยเหลือในกรณีที่เกิดการร้องอุทธรณ์หรือร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ กรรมการอิสลามประจำมัสยิดส่วนมากไม่มีความรู้ด้านภาษาหนังสือของไทย ทำให้ติดต่อบริการประสานงานกับทางราชการไม่ได้ลุล่วงเท่าที่ควร ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติด้วย ปัจจุบันนี้มีมัสยิดที่ได้จดทะเบียนไว้ทั้งหมด ๒๐๖๕ แห่ง

ทะเบียนสัตว์พาหนะ

สัตว์พาหนะ หมายถึง สัตว์ที่สามารถใช้ประโยชน์ในการใช้งานเกี่ยวกับการขับขี่รถจักรยาน หรือบรรทุกสัมภาระ ได้แก่ สัตว์ ๖ ชนิด คือ ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ และลา

งานการทะเบียนสัตว์พาหนะ หมายถึง การทะเบียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะรูปพรรณของสัตว์พาหนะ รวม ๖ ชนิด ดังกล่าว และรายการเกี่ยวกับเจ้าของสัตว์เหล่านั้นลงในทะเบียน ซึ่งเรียกว่า ตั๋ว รูปพรรณให้เจ้าของใช้กำกับสัตว์ เป็นการแสดงตำแหน่งประจำสัตว์ และแสดงความเป็นเจ้าของ นอกจากนี้ยังใช้เป็นเอกสารในการซื้อขาย โอน จำนอง ฯลฯ

วัตถุประสงค์ของการจดทะเบียนสัตว์พาหนะ

๑. เพื่อป้องกันการใช้รถจักรยานยนต์
๒. เพื่อคุ้มครองสิทธิของเกษตรกร เจ้าของสัตว์พาหนะ

๓. เพื่อทราบสถิติจำนวนสัตว์พาหนะ
๔. เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะ โค กระบือ
๕. เพื่อเป็นราย เคชของรัฐ
๖. เพื่อประโยชน์ต่อประเทศในยามสงคราม หรือในยามฉุกเฉิน ซึ่งจะต้องมีการระดมสรรพกำลัง เพื่อสนับสนุนกองทัพด้วย

ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

งานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน หมายถึง ทะเบียนที่แสดงถึงชื่อบุคคล อายุ และรูปลักษณะ หน้าที่ของตัวบุคคล เพื่อใช้ประโยชน์ในการพิสูจน์ ทราบตัวบุคคลได้ และต้องมีบัตรนี้ไว้ประจำตัวอยู่เสมอ งานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมีความเกี่ยวพันอันใกล้ชิดกับทะเบียนราษฎร เป็นอย่างมาก การปลอมแปลง เอกสารการทะเบียนราษฎร เพื่อขอมิบัตรประจำตัวประชาชน ส่งผลทำให้สามารถเป็นคนสัญชาติไทยและได้รับสิทธิต่าง ๆ และความคุ้มครองตามกฎหมายทุกประการ

ประโยชน์ของบัตรประจำตัวประชาชน

ก. ประโยชน์ของทางราชการ

๑. เป็นหลักฐานของราชการใช้ในการตรวจสอบคุณสมบัติ และการใช้สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ เช่น ใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น
๒. เป็นหลักฐานในการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายทุกรูปแบบ
๓. เป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
๔. เป็นหลักฐานในการพิสูจน์ตัวบุคคลไทย และบุคคลต่างด้าว
๕. เป็นเครื่องกระตุ้นช่วยให้ประชาชนสนใจงานทะเบียนอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น

ข. ประโยชน์ของราษฎร

๑. ใช้เป็นเอกสารแสดงตัวในโอกาสต่าง ๆ ที่จำเป็นและสมควร
๒. เป็นเอกสารแสดงความรู้สึคว่าตนมีโชคจนจรจัด หรือผู้หลบหนีเข้าเมืองหรือคนต่างด้าว

๓. เป็นเอกสารใช้สิทธิต่าง ๆ และหน้าที่ของคนไทย
๔. ใช้เป็นหลักฐานสมัครงานและการเข้ารับราชการ
๕. ใช้เป็นหลักฐานในการติดต่อกับหน่วยราชการ หรือเอกชนต่าง ๆ

ทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ทะเบียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ภายในหน่วยเลือกตั้งที่กำหนดไว้ ภายในเขตท้องที่ตำบลซึ่งตนมีที่อยู่อาศัยในทะเบียนนั้น

การจัดทำทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้ง ถึงแม้ในประเทศจะไม่มี การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาเทศบาลหรือสมาชิกสภาจังหวัดก็ตาม แต่การจัดทำทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะยังคงดำเนินการอยู่เสมอ ๆ

ความสำคัญ และประโยชน์ของทะเบียนเลือกตั้ง

๑. หากจัดทำทะเบียนแม่นยำถูกต้องและสมบูรณ์ไว้แล้ว จะทำให้ทะเบียนเลือกตั้งตรงกับความเป็นจริง และใช้ในการเลือกตั้ง ใ้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๒. ทำให้การเลือกตั้ง เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ และยุติธรรมสูงขึ้น
๓. ทำให้มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น เพราะมีรายชื่ออยู่ถูกต้องแล้ว
๔. ทำให้สามารถควบคุมการเลือกตั้ง เป็นไปตามกฎหมายด้วยดียิ่ง
๕. ทำให้สามารถนำไปใช้ในการเลือกตั้งทุกชนิดทุกระดับได้เป็นอย่างดี

ทะเบียนเกาะ

เกาะที่เกิดในทะเลสาบหรือในทางน้ำหรือในเขตน่านน้ำของประเทศกัมพูชา และของทางน้ำที่ติดเขตน่านน้ำกัมพูชาเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน เมื่อเกาะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน จึงมีผล ๒ ประการ คือ จะโอนเกาะแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา และจะยกอายุความชั้นต่อสู้แผ่นดินไม่ได้

การสำรวจและการจัดทำทะเบียนเกาะนั้น ได้จัดทำกันตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งเรียกในขณะนั้นว่า ทะเบียนเกาะในพระราชอาณาเขตสยาม โดยให้อำเภอสืบสำรวจเกาะ ในเขตท้องที่ทั้งในทะเล ทะเลสาบ น่านน้ำภายในประเทศ โดยรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับเกาะทั้งหมดนำมาลงทะเบียนเกาะไว้ และให้อำเภอส่งการสำรวจทะเบียนเกาะดังกล่าวให้จังหวัด เพื่อจัดทำทะเบียนเกาะของจังหวัดไว้ และจังหวัดรวบรวมรายงานเกาะของแต่ละอำเภอ รายงานกระทรวงมหาดไทย เพื่อทำทะเบียนเกาะของประเทศต่อไป การจัดทำทะเบียนเกาะให้เก็บไว้ที่อำเภอ จังหวัด และกระทรวง แห่งละ ๑ ชุด ซึ่งในปัจจุบันมีเกาะทั่วราชอาณาจักร ทั้งหมด ๕๕๐ เกาะ

การควบคุมดูแลรักษาเกาะ ให้อำนาจจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน คือ ให้ผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอมิหน้าที่ดูแลรักษาที่ดิน ซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ร่วมกัน อย่าให้มีการบุกรุกเข้าครอบครอง และออกหนังสือสำคัญที่ดินให้แก่บุคคลใด ๆ เป็นอันขาด

ประโยชน์ของการจัดทำทะเบียนเกาะ

ประโยชน์ของการจัดทำทะเบียนเกาะ การจัดทำทะเบียนเกาะขึ้นนั้น ก็เพื่อเป็นการเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ของเกาะขึ้นไว้เพื่อใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในยามสงครามอาจจะใช้เกาะเพื่อประโยชน์ในด้านการจัดตั้งหน่วยทหาร หรืออพยพพลเมืองจากที่แห่งหนึ่งไปอยู่เกาะ

หรือนำบุคคลที่เป็นภัยต่อประเทศชาติไปไว้ที่เกาะก็ได้ โดยเฉพาะที่อยู่ชายแดนอาจจะมีปัญหาใน
 ด้านการเมืองระหว่างประเทศ ดังนั้น การสำรวจและเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ของเกาะชั้นไว้ จึงนับ
 ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ของเกาะนั้นจะมีผลต่อความมั่นคงของ
 ประเทศชาติอีกด้วย

สรุป การจัดทำทะเบียนเกาะ

๑. ทางเศรษฐกิจ ทำให้ทราบว่าเกาะต่าง ๆ จำนวนเท่าใด เกาะแต่ละเกาะมี
 ทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจของชาติอะไรบ้าง เช่น แร่ธาตุ ป่าไม้ ของป่า ไม้
 ถ่านหิน ซึ่งในยามปกติจะได้นำทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มาใช้เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติ

๒. ทางสังคม ทำให้ทราบว่าเกาะต่าง ๆ นั้น มีเกาะใบบ้างที่มีคนอาศัยอยู่ได้ มี
 สถานที่ราชการ มีโรงเรียน มีวัด มีศูนย์สถานใบบ้าง ตลอดจนสถานที่ธรรมชาติ เช่น หาดทราย
 น้ำตก หรือสิ่งสวยงามอื่น ๆ ซึ่งเป็นของธรรมชาติ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
 และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนขึ้น เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม หรืออาจจะใช้เป็นสถานที่ของ
 ราชการในด้านการส่งนักโทษไปคุมขังก็ได้ เช่น เคยส่งนักโทษการเมืองไปอยู่ที่เกาะตะรุเตา
 จังหวัดสตูล เป็นต้น

๓. ทางการเมือง ทำให้ทราบสภาพพื้นที่ของ เกาะ สถานที่ตั้ง ขนาด ภัยธรรมชาติ
 แหล่งน้ำ แหล่งเพาะปลูก อาหาร เชื้อเพลิง เพื่อประโยชน์ในด้านการอพยพพลเมืองในยาม
 สงครามหรือฉุกเฉิน หรือส่งบุคคลที่เป็นภัยต่อบ้านเมืองไปอยู่ และโดยเฉพาะเกาะที่อยู่ชายแดน
 ซึ่งจะมีปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศนั้น จะได้อาศัยข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ จากทะเบียน
 เกาะเป็นแนวทางแก้ปัญหาต่างกล่าวไว้ด้วย

อาจกล่าวได้ว่า ทะเบียนเกาะมีความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ
 อย่างยิ่ง

ทะเบียนอาวุธปืน

งานทะเบียนอาวุธปืน หมายถึง งานทะเบียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงขนาดจำนวน ชนิดขนาด และคุณภาพของอาวุธปืนที่ทางราชการเห็นสมควรอนุญาตให้ประชาชนมีไว้เพื่อใช้ในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง หรือเพื่อเก็บรักษาไว้ ทั้งนี้ถือเป็นการควบคุมเกี่ยวกับอาวุธปืนของราชการด้วย และเป็นการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ที่อนุญาตให้มีอาวุธปืน ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนได้กำหนดให้ทางราชการอนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองเป็นเจ้าของได้ใน ๒ กรณี คือ

๑. มีไว้เพื่อใช้
๒. มีไว้เพื่อเก็บ

การอนุญาตให้มีอาวุธปืน ปกติให้พิจารณาตามฐานะและความจำเป็นของผู้ขออนุญาต เป็นราย ๆ ไป โดยพิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้ขออนุญาตว่ามีไว้เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน มีไว้เพื่อการกีฬา หรือยิงสัตว์ และควรพิจารณาถึงคุณภาพของอาวุธปืนเป็นประการสำคัญ โดยทั่วไปจะอนุญาตให้เพียง ๒ กระบอก คือ สั้นและยาว แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักฐาน แต่ไม่ควรอนุญาตให้มากเกินไปจนความจำเป็นและไม่ควรทั้งหมด เพราะอาจจะมีการสะสมอาวุธปืนกันมากขึ้น อันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อประเทศ ฉะนั้น จึงควรจะได้มีการควบคุมดูแลในการสั่งซื้ออาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเขาจำหน่าย ไม่ควรอนุญาตให้มีร้านจำหน่ายปืนมากเกินไป ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าทะเบียนอาวุธปืนนี้มีผลต่อความมั่นคงของประเทศโดยตรง

อาวุธปืนให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของงานการทะเบียนและบัตร ซึ่งอาจแยกพิจารณาประโยชน์และความสำคัญได้เป็น ๒ ประการ คือ

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท.๕๑๕๐/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๐๓ หลักการพิจารณาให้บุคคลมีอาวุธปืนในท้องที่จังหวัดพระนครและธนบุรี โดยกรมตำรวจ และพิจารณาเพิ่มเติมตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท.๕๑๕๐/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๕.

๑. ทางคานาราชการ จะเห็นวงานการทะเบียนและบัตร

- ๑.๑ เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศไทย
- ๑.๒ เป็นสถิติข้อมูลต่าง ๆ ในการพิจารณาดำเนินการและแก้ไขปัญหาด้านการเมือง การปกครอง และการวางแผนพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ
- ๑.๓ เป็นหลักฐานในการควบคุมป้องกันความปลอดภัยทรัพย์สินของประชาชน
- ๑.๔ เป็นประโยชน์ในการพิสูจน์ขอเท็จจริง เพื่อขจัดปัญหาข้อพิพาทของประชาชน หรือการรักษาความเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีงาม

๒. ทางคานาประชาชน จะเห็นวงานการทะเบียนและบัตร

- ๒.๑ เป็นเอกสารหลักฐานของทางราชการเบื้องต้น ที่สามารถใด่เกี่ยวข้องของกับผลประโยชน์ใด่เสียของประชาชนพลเมือง นับตั้งแต่แรกเกิด เป็นอยุจนตายไปในที่สุด
- ๒.๒ เป็นเอกสารหลักฐานที่ไ่ยืนยัน อ้างอิง ที่แสดงสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนหน้าที่ของประชาชนที่มอยุตามกฎหมาย เช่น กรรมสิทธิ เสรีภาพที่จะไ่ไปมา และกำหนดหน้าที่ของพลเมือง เป็นต้น

จะเห็นไ่ได้ว่า งานการทะเบียนและบัตรที่ถุอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองทั้ง ๑๓ ประเภททั้งกลาวมาแลวนั้น เมื่อพิจารณาแลวจะ เห็นวาม้งงานทะเบียนและบัตรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ ะแบ่งออกไ่ไ่เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ ีคือ

๑. งานการทะเบียนและบัตรที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและปลอดภัยแห่งชาติไ่โดยตรง มี ๕ ประเภท ีคือ

- ก. งานการทะเบียนราษฎร
- ข. งานการทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน
- ค. งานการทะเบียนอาวุธปืน
- ง. งานการทะเบียนสัตว์พาหนะ
- จ. งานการทะเบียนเกาะ

๒. งานการทะเบียนและบัตรที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและปลอดภัยแห่งชาติโดยอ้อม มี ๔ ประเภท คือ

ก. งานการทะเบียนครอบครัวโดยเฉพาะทะเบียนสมรส และทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม

ข. งานการทะเบียนมูลนิธิ

ค. งานการทะเบียนศาลเจ้า

ง. งานการทะเบียนมัสยิดอิสลาม

ความสำคัญของงานทะเบียนและบัตรที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

๑. งานการทะเบียนราษฎร ปัจจุบันจะพบบุคคลสัญชาติอื่นที่ปลอมแปลงเอกสารทางการทะเบียนราษฎร เพื่อให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทยเป็นจำนวนมาก บุคคลเหล่านี้จะพยายามกระทำทุจริตทางเพื่อปลอมแปลงเอกสารทางการทะเบียนราษฎร เพื่อให้ได้มาซึ่งสัญชาติและปลอมตัวเป็นคนไทย บ่อนทำลายความมั่นคงและความปลอดภัยของชาติไทย โดยการแทรกซึม การหาข่าว ฯลฯ เป็นต้น

๒. งานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน งานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับงานทะเบียนราษฎรอย่างใกล้ชิดคงได้กล่าวมาแล้ว การที่จะปลอมแปลงทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนได้นั้น จะต้องปลอมแปลงเอกสารทางการทะเบียนราษฎร เสียก่อน เมื่อปลอมแปลงเอกสารทางการทะเบียนราษฎร และได้สัญชาติไทยตามกฎหมายทุกประการ ก็จะมีอาศัยหลักฐานทางการทะเบียนราษฎรนำไปทำบัตรประจำตัวประชาชนต่อไป

๓. งานทะเบียนอาวุธปืน ถ้ามีการปลอมใบประชาชนสามารถมีอาวุธปืนโดยไม่ต้องขออนุญาตแล้ว จะต้องเกิดผลกระทบที่ต่อต้านต่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติแน่นอน เพราะจะเกิดมีการสะสมอาวุธปืนโดยชอบด้วยกฎหมาย แล้วนำอาวุธปืนเหล่านั้นมาลอบลางร้ายได้ เพราะฉะนั้นการจดทะเบียนอาวุธปืนสามารถสะสมอาวุธปืนไว้ช่วยเหลือทางราชการ ในยามมีสงคราม และสามารถควบคุมอาวุธที่ไรในสงครามอีกด้วย

๔. งานการทะเบียนสัตว์พาหนะ เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ คือ

ก. ในยามสงครามอาจใช้สัตว์พาหนะในการขนส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ หรือยุทโธปกรณ์อื่น ๆ จากหน่วยส่งกำลังบำรุงไปยังหน่วยงานในแนวหน้าได้ ในกรณีทรยศไม่สามารถจะเข้าไปได้ถึง

ข. ในยามสงคราม จำเป็นต้องอาศัยเนื้อสัตว์ดังกล่าวเหล่านี้เป็นเสบียงอาหารเลี้ยงกองทัพ หรือจัดเป็นคลังสะสมเสบียงอาหาร เป็นต้น

ควยเหตุดังกล่าว จึงจำเป็นต้องจดทะเบียนสัตว์พาหนะเพื่อให้ทราบจำนวนที่แน่นอน เพื่อทางราชการทหารกองการจะใดสามารถจัดส่งองโคทันที

๕. งานการทะเบียนเกาะ ได้มีการจัดทำทะเบียนไว้เพื่อให้ทราบว่า เกาะแต่ละเกาะในทะเลไทยนั้นมีขนาดกว้างยาวเท่าใด มีแหล่งน้ำจืด พื้นที่ราบ พื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรเท่าใด และสามารถจะนำคนไปอยู่อาศัยได้เท่าใด เป็นต้น และในปัจจุบันได้มีผู้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมาก ซึ่งอาจมีการอพยพหลบหนีทางทะเล และเข้ามาอาศัยอยู่ตามเกาะต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นไปได้

๖. งานการทะเบียนสมรส เกี่ยวกับความมั่นคงและปลอดภัยของชาติในเรื่องที่จะพบว่า มีบุคคลต่างความมาขอจดทะเบียนสมรสกับคนไทยเป็นจำนวนมาก ในจำนวนดังกล่าวนี้ อาจจะมีผู้คิดบ่อนทำลายประเทศไทย เพราะการจดทะเบียนสมรสไปแล้ว สามารถขอถือสัญชาติไทยตามสามีได้

๗. งานทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม จะพบว่าคนต่างความมักจะยกบุตรของคนให้แก่นคนไทยเป็นบุตรบุญธรรมกันมาก เมื่อจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมแล้วจะมีการขอเปลี่ยนชื่อสกุลตามชื่อสกุลบิดาบุญธรรมต่อไป ก็เป็นการง่ายต่อการปลอมแปลงเอกสารทางการทะเบียนเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทย แต่ปัจจุบันทางราชการได้พยายามวางมาตรการการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมของบุคคลต่างความให้รัดกุมมากขึ้นแล้ว

๘. งานการทะเบียนมูลนิธิ มูลนิธิเป็นองค์การสาธารณะกุศลเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่มีบุคคลบางพวกไม่หวังดีต่อชาติบ้านเมืองจะใช้วิธีเอามูลนิธิบังหน้า และมีพฤติการณ์เข้าไปในทางบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ ควยเหตุดังกล่าวนี้ งานทะเบียนมูลนิธิจึงมีความสำคัญองงานหนึ่งที่จะต้องมีการตรวจตราและควบคุมใกล้ชิดในการดำเนินงานของคณะกรรมการมูลนิธิ เพื่อให้เป็นไปตามตราสารและกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

๕. งานการทะเบียนศาลเจ้า ศาลเจ้ามักใช้เป็นที่ตั้งเฉพาะและเหมาะแก่การที่จะเข้าหลบซุกซ่อนหรือของสุมประชุมลับกันของพวกอั้งยี่ หรือผู้ก่อการร้ายตอบวนเมือง ตลอดจนใช้เป็นที่พักซ่อนเก็บอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ได้เหมือนกัน เพราะการควบคุมตรวจตราของทางเจ้าหน้าที่กระทำไม่สะดวก และทั่วถึง จึงเป็นสถานที่ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประเทศชาติได้

๑๐. งานการทะเบียนมัสยิดอิสลาม โดยเฉพาะใน ๔ จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย โดยมีขบวนการโจรก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ โดยถือเอาสาเหตุทางความเชื่อในเชื้อชาติและศาสนาเป็นข้ออ้างอิง เพื่อคิดแบ่งแยกดินแดน และก่อความไม่สงบในบ้านเมืองขึ้น ฉะนั้นอาจใช้มัสยิดอิสลามเป็นที่ชุมนุมสมาชิกเพื่อปฏิบัติการร้ายในพิธีการต่าง ๆ ก็ได้

จากความสำคัญและประโยชน์ของงานทะเบียนต่าง ๆ จะพบว่า งานทะเบียนราษฎรเป็นงานที่มีความสำคัญสุดแทรกเข้าไปในทุกแขนงงาน ไม่ว่าจะเป็นความสำคัญต่อทางราชการ สังคม หรือต่อประชาชน และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับงานทะเบียนอื่น ๆ ซึ่งนอกจากความสำคัญดังกล่าวแล้ว งานทะเบียนราษฎรยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติอีกด้วย ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้ศึกษาเฉพาะงานทะเบียนราษฎรเท่านั้น ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดในบทต่อไป.